

Interreg

Co-funded by
the European Union

IPA Bulgaria – Türkiye

Възлагане на процедури по ПМС

№ 4 от 11 януари 2024 г.

**Често допускани грешки и
примери.**

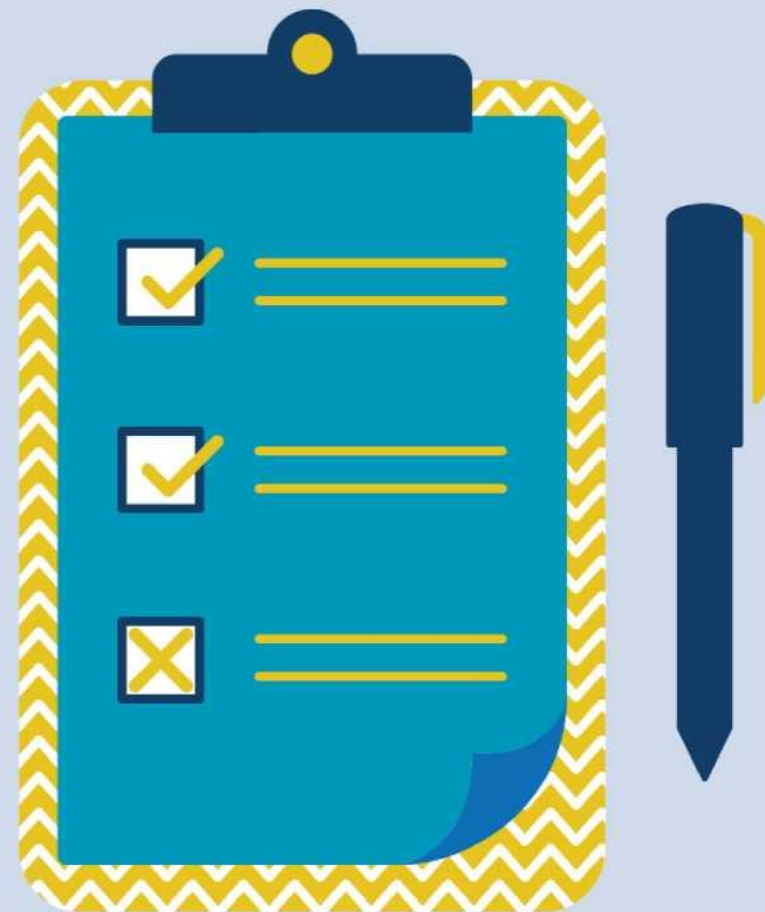
**Нередности – видове и размер на
финансовите корекции. Конфликт
на интереси**

Online
19.09.2025

Законодателни актове

- ☐ Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза
- ☐ Закон за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление;
- ☐ Постановление № 4 от 11 януари 2024 г. за определяне правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от европейските фондове при споделено управление;
- ☐ Наредба за посочване на нередности, представляващи основания за извършване на финансови корекции, и процентните показатели за определяне размера на финансовите корекции по реда на закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове (Наредбата).

ЗУСЕФСУ

Ред за възлагане и прогнозна стойност

ПМС №
4/2024**чл. 49:**

ал. 2: За определянето на изпълнител за дейностите по строителство, услуги и/или доставки на стоки - обект на обществена поръчка по смисъла на Закона за обществените поръчки, се прилагат правилата, предвидени във:

1. Закона за обществените поръчки - когато бенефициентът е възложител по смисъла на същия закон; 2. тази глава - когато бенефициентът не е възложител по смисъла на Закона за обществените поръчки.

чл. 50, ал. 2 Процедура за избор с публична покана се провежда, когато размерът на предоставената безвъзмездна финансова помощ е по-голям от 50 на сто от общата сума на одобрения проект и прогнозната стойност за:

1. строителство, в т.ч. съфинансирането от страна на бенефициента, без данък върху добавената стойност, е равна или по-висока от 50 000 лв.;
2. доставки или услуги, в т.ч. съфинансирането от страна на бенефициента, без данък върху добавената стойност, е равна или по-висока от 30 000 лв.

ал. 3 Процедура за избор с публична покана се провежда и когато размерът на предоставената безвъзмездна финансова помощ е равен или по-малък от 50 на сто от общата сума на одобрения проект, ако това е изискване на управляващия орган към бенефициента.

параграф 1, т. 6 от Допълнителните разпоредби на ПМС 4/11.01.2024 г.: „Разделяне на предмета на възлагане“ е налице, когато с цел използване на по-благоприятен режим за избор на изпълнител бенефициентът е възложил отделно изпълнението на идентични или сходни дейности, включително чрез разделяне изпълнението на конкретна дейност на части.

чл. 2, ал. 7 При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ със срок на изпълнение над една година може да бъде проведена и повече от една процедура с един и същ предмет за всяка година от периода за изпълнение на проекта. Задължението за провеждане на процедурата се определя с оглед на предвидената стойност, включително съфинансирането от страна на бенефициента, за съответната услуга, доставка или строителство за целия период на проекта.“

Специфики на процедурата с избор с публична покана

Уредена е в глава четвърта от ЗУСЕФСУ и в Постановление № 4 от 11 януари 2024 г.

Чл. 50. (1) (Доп. - ДВ, бр. 51 от 2022 г., в сила от 01.07.2022 г.) Бенефициентите по чл. 49, ал. 2, т. 2 определят изпълнител след провеждане на процедура за избор с публична покана при спазване **принципите на свободна и лоялна конкуренция, равнопоставеност, спазване на основните права и недопускане на дискриминация.**

Изключения:

(4) Бенефициентите не провеждат процедура за избор с публична покана при придобиване или наемане на земя, съществуващи сгради или други недвижими имоти, както и при учредяване на ограничени вещни права, с изключение на свързаните с тези сделки финансови услуги.

(5) Бенефициентите не провеждат процедура за избор с публична покана, когато възлагането на поръчка на друго лице би довело до нарушаване на авторски или други права на интелектуална собственост, или на изключителни права, придобити по силата на закон или на административен акт. В този случай бенефициентът предварително уведомява управляващия орган.

Специфики на процедурата с избор с публична покана

Съдържание на публичната покана – уредено в ЗУСЕФСУ

Чл. 51. (1) Публичната покана съдържа най-малко следната информация:

1. данни за бенефициента;
2. обект и описание на предмета на процедурата, както и изискванията за изпълнение на строителството, услугата и/или доставката на стоки;
3. изисквания към офертите и критерии за тяхното оценяване;
4. място и краен срок за подаване на офертите, като крайният срок не може да бъде по-кратък от 7 дни от публикуването на поканата.

(2) Техническата спецификация, ако има такава, и проектът на договор са неразделна част от публичната покана.

(3) Бенефициентите може да включат в поканата изисквания за икономическото и финансовото състояние и за техническите възможности и/или квалификацията на кандидатите за изпълнител.

(4) Бенефициентите не могат да включват в поканата условия, които необосновано препятстват участието на лица в процедурата, както и информация, насочваща към конкретен модел, източник, процес, търговска марка, патент или друго подобно, което би довело до облагодетелстването или елиминирането на определени лица или продукти, а когато предвид спецификата на предмета това е обективно невъзможно, след посочването им се добавят думите "или еквивалентно".

Специфики на процедурата с избор с публична покана

Публикуване на публичната покана

§ 4., ал. 1 от ПЗР на ПМС № 4/2024 „Разпоредбите на чл. 2, ал. 1 и чл. 5, ал. 2 не се прилагат за бенефициенти по програмите за европейско териториално сътрудничество, в които Република България участва“.

(чл. 2, ал. 1 от ПМС № 4/2024 При провеждане на процедурата за избор на изпълнител по чл. 1, ал. 1 бенефициентът публикува публичната покана в Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020, като едновременно с това се извършва и служебна публикация на Единния информационен портал.)

Член 2, ал. 2 от ПМС № 4/2024 Бенефициентът може да публикува съобщение за поканата и в национални или регионални медии, както и да я публикува на своята интернет страница или да я изпрати до избрани от него лица, без да променя определените в публикуваната покана условия за участие в процедурата, на същата дата, на която поканата е публикувана в Единния информационен портал.

Специфики на процедурата с избор с публична покана

Публикуване на публичната покана

Бенефициентът трябва да изпрати цялата документация до: Съвместния секретариат, Дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ на имейл адрес.

Документите трябва да бъдат изпратени по електронна поща от официалния кореспонденционен имейл адрес, предоставен от бенефициента, и трябва да съдържат следната минимална информация на български език:

- Име на бенефициента и код на проекта;
- Описание на предмета на обществената поръчка;
- Краен срок за подаване на оферти.

Поканата, заедно с цялата документация, трябва да бъде изпратена в PDF формат, като всеки документ се сканира отделно и се наименува. Всички документи трябва да бъдат архивирани в една обща папка.

След публикуването, Съвместният секретариат изпраща електронно потвърждение до бенефициента и връзка към публикацията на портала.

Специфики на процедурата с избор с публична покана

Срок за подаване на офертите

(чл. 2, ал. 3 от ПМС № 4/2024)

Минимален срок за подаване на оферти – 7 дни от публикуване на поканата, а при строителство - не по-кратък от 10 дни от публикуването на поканата

§ 2. от ДР на ПМС № 4/2024

Сроковете, предвидени в постановлението, се изчисляват съгласно разпоредбата на [чл. 60 от Гражданския процесуален кодекс](#), като срокът, който се брои на дни, се изчислява от деня, следващ деня, от който започва да тече, и изтича в края на последния ден.

(чл. 2, ал. 4 от ПМС № 4/2024)

Бенефициентът може по собствена инициатива или по искане на заинтересовано лице, направено в 2-дневен срок от публикуване на поканата, да направи еднократно несъществени изменения в условията на процедурата, които не налагат промяна в офертите на кандидатите. Промените следва да бъдат направени най-малко 4 дни преди крайния срок за подаване на оферти и оповестени по реда на ал. 1 и 2.

В случай на необходимост от съществени изменения в условията на процедурата, които налагат промяна в офертите на кандидатите, бенефициентът е длъжен да прекрати процедурата и отново да приложи реда за събиране на оферти.

Специфики на процедурата с избор с публична покана

Определянето на изпълнител при провеждане на процедурата - въз основа на икономически най-изгодната оферта

(чл. 3, ал. 2 от ПМС № 4/2024)

Икономически най-изгодната оферта се определя въз основа на един от следните критерии за възлагане:

1. най-ниска цена;
2. ниво на разходите, като се отчита разходната ефективност, включително разходите за целия жизнен цикъл;
3. оптимално съотношение качество/цена, което се оценява въз основа на цената или нивото на разходите, както и на показатели, включващи качествени, екологични и/или социални аспекти, свързани с предмета на поръчката

Специфики на процедурата с избор с публична покана

Определянето на изпълнител при провеждане на процедурата – критерии ниво на разходи или оптимално съотношение качество-цена

Показателите могат да съдържат:

1. **измерител на качество**, включително технически параметри, естетически и функционални характеристики, достъпност, предназначение за всички потребители, социални, екологични и иновативни характеристики и иновативни търговски техники и условия;
2. **обслужване и поддръжка**, техническа помощ и условия, като: дата на изпълнение, начин и срок на изпълнение или срок на завършване;
3. **организация и професионална компетентност на персонала**, на който е възложено изпълнението на поръчката, когато качеството на ангажирания с изпълнението на поръчката персонал може да окаже съществено влияние върху изпълнението на поръчката.

Показателите трябва да са свързани с предмета на поръчката. Те могат да съдържат фактори, които се отнасят до всеки етап от жизнения цикъл на строителството, доставките или услугите, независимо че тези фактори не се отнасят до характеристиките, посочени в техническите спецификации. **Те не трябва да дават неограничена свобода на избор и трябва да гарантират реална конкуренция.**

Специфики на процедурата с избор с публична покана

Определянето на изпълнител при провеждане на процедурата – критерии ниво на разходи или оптимално съотношение качество-цена

(чл. 3, ал. 7 от ПМС № 4/2024)

В публичната покана бенефициентът посочва методиката за комплексна оценка и начина за определяне на оценката по всеки показател. Начинът трябва:

1. **да дава възможност да се оцени нивото на изпълнение**, предложено във всяка оферта, в съответствие с предмета на поръчката и техническите спецификации, ако има такива;
2. **да дава възможност да бъдат сравнени и оценени обективно подадените оферти**;
3. **да осигурява на кандидатите за изпълнител достатъчно информация** за правилата, които ще се прилагат при определяне на оценката по всеки показател, като за:
 - а) количествено определимите показатели се определят стойностите в цифри или в проценти и се посочва начинът за тяхното изчисляване;
 - б) качествените показатели, които са количествено неопределими, се посочва начинът за тяхното оценяване от оценителите с конкретна стойност чрез експертна оценка.

Специфики на процедурата с избор с публична покана

Определянето на изпълнител при провеждане на процедурата – критерии ниво на разходи или оптимално съотношение качество-цена

(чл. 3, ал. 9 от ПМС № 4/2024)

Не се допуска включването на показатели за оценка, които отчитат времето за извършване на плащанията (отложено или разсрочено плащане) или оценяване на размера или отказа от авансово плащане, когато се предвижда предоставяне на аванс.

(чл. 3, ал. 18 от ПМС № 4/2024)

Методиката за определяне на комплексната оценка трябва да съдържа точни указания за определяне на оценката по всеки показател, включително за относителната тежест, която бенефициентът дава на всеки от показателите за определяне на икономически най-изгодната оферта.

Специфики на процедурата с избор с публична покана

Изисквания за икономическото и финансовото състояние на кандидатите за изпълнители

(чл. 3, ал. 11 от ПМС № 4/2024)

1. удостоверения от банки;
2. годишните финансови отчети или техни съставни части, когато публикуването им се изисква от законодателството на държавата, в която кандидатът е установен;
3. справка за общия оборот и/или за оборота, който се отнася до предмета на поръчката, най-много за последните 3 приключили финансови години, в зависимост от датата, на която кандидатът е учреден или е започнал дейността си.

(чл. 3, ал. 11 от ПМС № 4/2024)

Когато по обективни причини кандидат не е в състояние да представи поисканите от бенефициента документи, той може да докаже своето икономическо и финансово състояние с помощта на всеки друг документ, който бенефициентът приеме за подходящ.

Изискуемият оборот, който се отнася до предмета на поръчката, не може да надвишава повече от два пъти прогнозната стойност на процедурата или на съответната обособена позиция, в случай че процедурата е с обособени позиции.

Специфики на процедурата с избор с публична покана

Изисквания за технически възможности и/или квалификация на кандидатите

(чл. 3, ал. 13 от ПМС № 4/2024)

Документите, които може да бъдат изисквани от кандидатите във връзка с изискванията за технически възможности и/или квалификация на кандидатите са изчерпателно изброени.

(чл. 3, ал. 14 от ПМС № 4/2024)

Изискванията за икономическото и финансовото състояние и за техническите възможности и/или квалификация, които се определят от бенефициента, трябва да са съобразени със стойността и предмета на възлагане, както и с обема и сложността на дейностите, които ще се извършват.

(чл. 3, ал. 16 от ПМС № 4/2024)

Бенефициентите нямат право да включват критерии за подбор на кандидатите за изпълнители в процедурата като показатели за оценка на офертите.

Специфики на процедурата с избор с публична покана

Съфържание на офертата

(чл. 5, ал. 1 от ПМС № 4)

1. данни за кандидата за изпълнител;
2. техническо предложение за изпълнение на поръчката;
3. ценово предложение, а в случаите, когато процедурата е с обособени позиции, се представя ценово предложение за всяка позиция поотделно;
4. срок на валидност, когато е приложимо;
5. подизпълнителите, които ще участват при изпълнението на поръчката, вида и дела на тяхното участие, ако кандидатът предвижда подизпълнители;
6. декларация по чл. 12, ал. 1, т. 1;
7. други документи, в случай че са предвидени в публичната покана.

Специфики на процедурата с избор с публична покана

Искания за разяснения (чл. 6 от ПМС № 4/2024)

Заинтересованите лица могат да поискат писмено от бенефициента разяснения по публичната покана **в срок до 4 дни преди изтичането на срока за подаване на офертите.**

Разясненията се публикуват в 3-дневен срок от датата на постъпване на искането.

Публикуваните разяснения стават неразделна част от публичната покана, като **те не следва да променят предварително обявените с поканата условия.**

Специфики на процедурата с избор с публична покана

(чл. 8, ал. 3 от ПМС № 4/2024)

Оценителите предлагат за отстраняване от участие в процедурата:

1. кандидат, който е представил оферта, която не отговаря на изискванията на [чл. 5](#) и на условията на публичната покана, посочени от бенефициента;
2. кандидат, за когото са налице основанията за задължително отстраняване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка съгласно [Закона за обществените поръчки](#);
3. кандидат, който не отговаря на обявените изисквания за икономическо и финансово състояние, технически и професионални способности;
4. кандидат, който не е представил в срок изисканите по реда на ал. 2 документи или представените документи не отговарят на предварително обявените условия;
5. кандидат, който е представил невярна информация в хода на процедурата за избор на изпълнител.

Специфики на процедурата с избор с публична покана

(чл. 12 от ПМС № 4/2024)

Основания за отстраняване от участие в процедурата:

Чл. 12. (1) Липсата на обстоятелствата по чл. 8, ал. 3, т. 2 се доказва от кандидатите:

1. при подаване на офертата - с декларация;
2. при подписване на договора за възлагане - с документи, издадени от компетентен орган.

(2) Когато кандидатът, определен за изпълнител, е чуждестранно лице, той представя съответния документ по ал. 1, т. 2, издаден от компетентен орган, съгласно законодателството на държавата, в която кандидатът е установен.

(6) Когато кандидатите са юридически лица, изискванията на ал. 1 се прилагат за лицата, които имат право да управляват и/или да представляват кандидата.

(9) Договори не могат да се сключват с кандидати, които са свързани лица по смисъла на § 1, т. 13 и 14 от допълнителните разпоредби на Закона за публичното предлагане на ценни книжа, с бенефициента или с член на неговия управителен или контролен орган.

Специфики на процедурата с избор с публична покана

§ 1, т. 13 и 14 от допълнителните разпоредби на Закона за публичното предлагане на ценни книжа

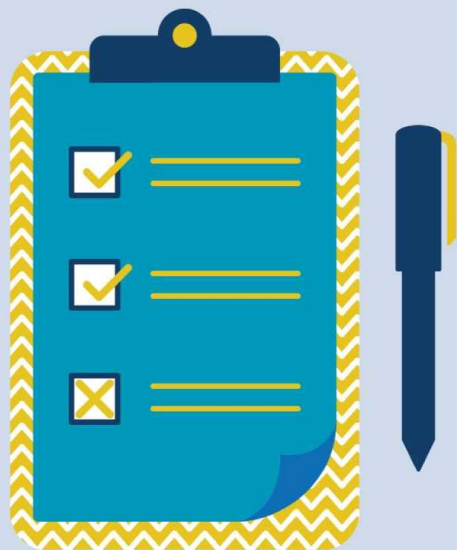
13. "Свързани лица" са:

- а) лицата, едното от които контролира другото лице или негово дъщерно дружество;
- б) лицата, чиято дейност се контролира от трето лице;
- в) лицата, които съвместно контролират трето лице;
- г) съпрузите, роднините по права линия без ограничения, роднините по съребрена линия до четвърта степен включително и роднините по сватовство до четвърта степен включително.

14. "Контрол" е налице, когато едно лице:

- а) притежава, включително чрез дъщерно дружество или по силата на споразумение с друго лице, над 50 на сто от броя на гласовете в общото събрание на едно дружество или друго юридическо лице; или
- б) може да определя пряко или непряко повече от половината от членовете на управителния или контролния орган на едно юридическо лице; или
- в) може по друг начин да упражнява решаващо влияние върху вземането на решения във връзка с дейността на юридическо лице.

Къде най-често се установяват грешки при възлагането:

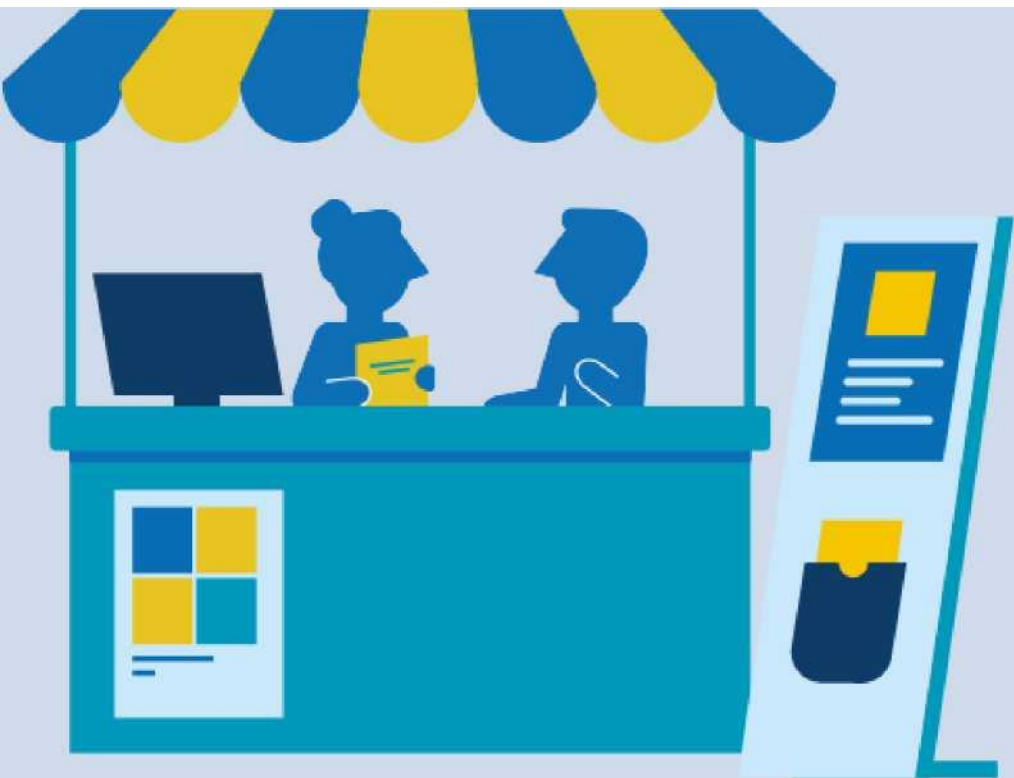

- Определяне на реда за възлагане;
- Разделяне на обществени поръчки;
- Критерии за възлагане и методика за оценка;
- Технически спецификации;
- Проект на договор за обществена поръчка;
- Изпълнение на договора за обществена поръчка (срок, техническа спецификация, неустойки, гаранция за изпълнение);
- Конфликт на интереси;
- Други

Определяне на реда за възлагане.

Често допускани грешки

- директно възлагане без правно основание;
- незаконосъобразен срок за подаване на оферти;
- незаконосъобразна методика;
- определяне за изпълнител на участник, неотговарящ на изискванията;
- липса на одитна следа;
- изменение на договора за възлагане;

Определяне на реда за възлагане.

Често допускани грешки

Незаконосъобразен краен срок за подаване на оферти

Съгласно чл. 51, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ и чл. 2, ал. 3 от ПМС № 160/2016, крайният срок за подаване на оферти не може да бъде по-кратък от 7 дни от публикуването на поканата.

Този краен срок се определя в публичната покана в съответствие с цитираната правна норма. Публичната покана е публикувана на 14.11.2023 г. в 12:55 ч. Крайният срок за получаване на оферти е 20.11.2023 г., 17:00 ч.

Крайният срок е 6 дни, т.е. има незаконно съкращаване с един ден.

Това е нарушение на чл. 51, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ и чл. 2, ал. 3 от ПМС № 160/2016. Налице е нередност по т. 4.1, буква „г“ от приложение № 1 към чл. 2, ал. 1 от Наредбата за посочване на нередности, представляващи основания за налагане на финансови корекции, и процентните показатели за определяне на размера на финансовите корекции по ЗУСЕФСУ.

За съотношение между незаконното намаление и законния срок за получаване на оферти до 30 % съответният процентен показател е 5 %.

Определяне на реда за възлагане. Често допускани грешки

Незаконосъобразна методика за оценка на оферти

Съгласно одобрената методология за цялостна оценка, критерият за възлагане е „оптимално съотношение качество/цена“ с показатели:

- P1 „Предложена цена“ с тежест 30 %,
- P2 „Гаранционно обслужване“ с тежест 40 % и
- P3 „Срок на доставка“ с тежест 30 %.

Показател 2 „Гаранционно обслужване“ съдържа три допълнителни подпоказателя, единият от които е „Гаранционен срок“, за който се присъжда определен брой точки в зависимост от предложената гаранционна поддръжка в месеци /66 месеца (30 точки), повече от 33 месеца и по-малко от 60 месеца (15 точки) и до 33 месеца (1 точка).

Участниците ще получат най-малко точки (1 точка) за предложен срок от 33 месеца.

Методиката не предвижда брой точки, присъждани за предложен гаранционен срок от 60 до 66 месеца. Освен това методиката съдържа следния текст: „За да се предотврати предлагането на нереалистично високи стойности за гаранционни срокове, се въвеждат следните ограничения за оценка по критерий, в съответствие с тези, които обикновено се предлагат за конкретни обекти, а именно: - **минималният гаранционен срок е 60 месеца, - максималният срок – 60 месеца, като предложените по-дълги срокове се приравняват.** Само оферта с предложен гаранционен срок за доставяното оборудване, равен или по-дълъг от минималния, определен в методологията за оценка и техническата спецификация, а именно 66 месеца, ще бъде предмет на оценка.

Определяне на реда за възлагане. Често допускани грешки

Незаконосъобразна методика за оценка на оферти

Следователно, методологията за оценяване съдържа противоречиви условия и не позволява обективно сравнение и оценка на офертите.

Методологията за оценяване не предоставя на участниците достатъчна информация за правилата, които ще се прилагат при определяне на оценката за този поиндикатор, както се изисква от чл. 3, ал. 7 от ПМС № 160/2016. Член 3, ал. 5 и ал. 7 от ПМС № 160/2016 е нарушен.

Налице е нередност по т. 11, б. „а“ от приложение № 1 към чл. 2, ал. 1 от Наредбата за посочване на нередности, представляващи основания за налагане на финансови корекции, и процентните показатели за определяне на размера на финансовите корекции по ЗУСЕФСУ, за които се предвижда финансова корекция в размер на 10 % от разходите по засегнатия договор

Определяне на реда за възлагане.

Често допускани грешки

Участник, който не отговаря на заложените изисквания

Изискванията за офертите от документацията са както следва: „Всяка оферта трябва да бъде изготвена съгласно приложения към настоящата покана образец и да съдържа конкретното техническо предложение за изпълнение, в съответствие с техническото задание, изготвено от бенефициера.“

Образецът на документацията изисква информация за „марка/модел/производител/технически спецификации“.

Техническата спецификация съдържа 45 характеристики, които са определени като конкретна стойност. **В условията на процедурата не се споменава, че се приема оборудване с подобни, равностойни или по-добри характеристики.** Представената оферта съдържа информация за 6 характеристики, от които само 4 са характеристики от техническата спецификация на бенефициера.

За останалите технически характеристики (41 елемента) от техническата спецификация няма оферта съгласно условията на бенефициера.

Анализирани са част от изискванията в техническата спецификация и е установено, че доставеният артикул не отговаря на тях.

Определяне на реда за възлагане. Често допускани грешки

Участник, който не отговаря на заложените изисквания

Офертата на избрания изпълнител не отговаря на изискванията да съдържа предложения за всички характеристики от спецификацията на бенефициера и кандидатът е трябвало да бъде изключен от участие и да не бъде определен за изпълнител.

По този начин критериите за възлагане, техническата спецификация и условията на документацията са били променени, в резултат на което е бил сключен договор с кандидат, чиято оферта не е отговаряла на изискванията на възлагащия орган.

Нарушени са чл. 50, ал. 1 от ЗУСЕФСУ и чл. 8, ал. 3 от ПМС № 160/2016.

Налице е нередност по т. 14 от Приложение № 1 към чл. 2, ал. 1 от Наредбата за посочване на нередности, представляващи основания за налагане на финансови корекции, и процентните показатели за определяне на размера на финансовите корекции по ЗУСЕФСУ, за които се предвижда финансова корекция в размер на 25 % от разходите по засегнатия договор.

Определяне на реда за възлагане. Често допускани грешки

Липса на публикуван договор към поканата

Чл. 51, ал. 1 от ЗУСЕФСУ предвижда минималното съдържание на публичната покана. Съгласно чл. 51, ал. 2 от ЗУСЕФСУ, неразделна част от публичната покана е проектът на договор.

По време на проверката, извършена в Единния информационен портал, установихме, че бенефициентът не е публикувал проект на договор. Чл. 51, ал. 2 от ЗУСЕФСУ е бил нарушен.

Нередност по т. 9, б. „б“ от Приложение № 1 към чл. 2, ал. 1 от Наредбата за посочване на нередности, представляващи основания за налагане на финансови корекции, и процентните показатели за определяне на размера на финансовите корекции по ЗУСЕФСУ, за които се налага финансова корекция в размер на 10 % от разходите по засегнатия договор.

Определяне на реда за възлагане. Често допускани грешки

Непредставяне на документи преди сключване на договора

Част от документите по чл. 12, ал. 1, т. 2 от ПМС № 160/2016, а именно удостоверение от Изпълнителната агенция „Генерална инспекция по труда и електронно удостоверение за съдимост на управителя на изпълнителя са издадени след датата на договора.

Чл. 11, ал. 1 от ПМС № 160/2016 е нарушен. Налице е нередност по т. 14 от Приложение № 1 към чл. 2, ал. 1 от Наредбата за посочване на нередности, представляващи основания за налагане на финансови корекции, и процентните показатели за определяне на размера на финансовите корекции по ЗУСЕФСУ, за която се налага 25 % финансова корекция от стойността на засегнатите разходи по договора.

Определяне на реда за възлагане. Често допускани грешки

Незаконосъобразно изменение на договор

Поради недостатъчна информация в техническите спецификации и в получените оферти, сключения договор и изготвения протокол за приемане и предаване, който удостоверява доставката, не може да се установи дали приетата работа отговаря на поставените изисквания на бенефициера.

За лот 1 – доставката не е била извършена на датата съгласно приемо предавателния протокол през 2023 г., тъй като машината е произведена през 2024 г.;

За лот 2 е налице изпълнение, което променя предмета на поръчката — доставената машина не съответства на декларираните характеристики и предназначение на машината в документацията.

Нарушени са чл. 50, ал. 1 от ЗУСЕФСУ и чл. 10, ал. 1, ал. 2, т. 5 и ал. 6 от ПМС № 160/2016.

Налице е нередност по т. 23 от Приложение № 1 към член 2, параграф 1 от Наредбата за посочване на нередности, представляващи основания за налагане на финансови корекции, и процентните показатели за определяне на размера на финансовите корекции по ЗУСЕФСУ, за които се предвижда финансова корекция в размер на 25 % от разходите по засегнатия договор по лот 1 и лот 2.

Понятие за нередност

„нередност“ означава всяко нарушение на правото на Съюза или на националното право, свързано с прилагането на тази разпоредба, произтичащо от действие или бездействие на икономически оператор, участващ в прилагането на европейските структурни и инвестиционни фондове, което има или би имало за последица нанасянето на вреда на бюджета на Съюза чрез начисляване на неправомерен разход в бюджета на Съюза.

(чл. 2, т. 36 от Регламент (ЕС) 1303/2013)

„нередност“ означава всяко нарушение на приложимото право, произтичащо от действие или бездействие на икономически оператор, което има или би имало за последица нанасянето на вреда на бюджета на Съюза чрез начисляване на неправомерен разход в този бюджет.

(чл. 2, т. 31 от Регламент (ЕС) 2021/1060)

Типове нередности

Типовете нередности в областта на обществените поръчки са уредени в:

- **Насоките за определяне на финансови корекции, които се правят върху разходите, финансирани от ЕС, при несъответствие с правилата за възлагане на обществени поръчки, приети с решение на Европейската комисия от 14.05.2019 г (наричани Насоките на ЕК от 14.05.2019 г.) и**
- **Наредбата за посочване на нередности, представляващи основания за извършване на финансови корекции, и процентните показатели за определяне размера на финансовите корекции по реда на ЗУСЕСИФ (обн. ДВ. бр.27 от 31 март 2017г., изм. ДВ. бр.68 от 22 август 2017г., изм. ДВ. бр.67 от 23 август 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.19 от 6 март 2020г., доп. ДВ. бр.102 от 23 декември 2022г., изм. и доп. ДВ. бр.59 от 12 юли 2024г. (Наредбата)**

** Приложение № 1 към чл. 2, ал. 1 възпроизвежда посочените Насоки на Европейската комисия за определяне на финансови корекции, които следва да бъдат извършвани върху финансираните от Съюза разходи в рамките на споделеното управление в случай на неспазване на правилата за възлагане на обществени поръчки. Предвид обстоятелството, че Насоките не са изменяни с последното изменение на Наредбата са направени промени, свързани с прецизиране на съставите на нарушенията, като се указва, че същите касаят и процедурите за избор с публична покана, и са включени препратки към приложимите подзаконови нормативни актове. Направени са и други съществени промени по отношение на индикаторите, актуализиране препратките към приложимите регламенти и др.*

Нередности по Приложение №1 към чл.2, ал.1 от Наредбата за посочване на нередности

Чл.70, ал.2 и чл. 72, ал.5 от ЗУСЕФСУ посочват, че при нередност по чл.70, ал.1, т.9 от ЗУСЕСИФ случаите на нередности се посочват в нормативен акт на МС, като минималните и максималните стойности на процентните показатели корекция се определят с акт на МС по чл.70, ал.2 от ЗУСЕФСУ.

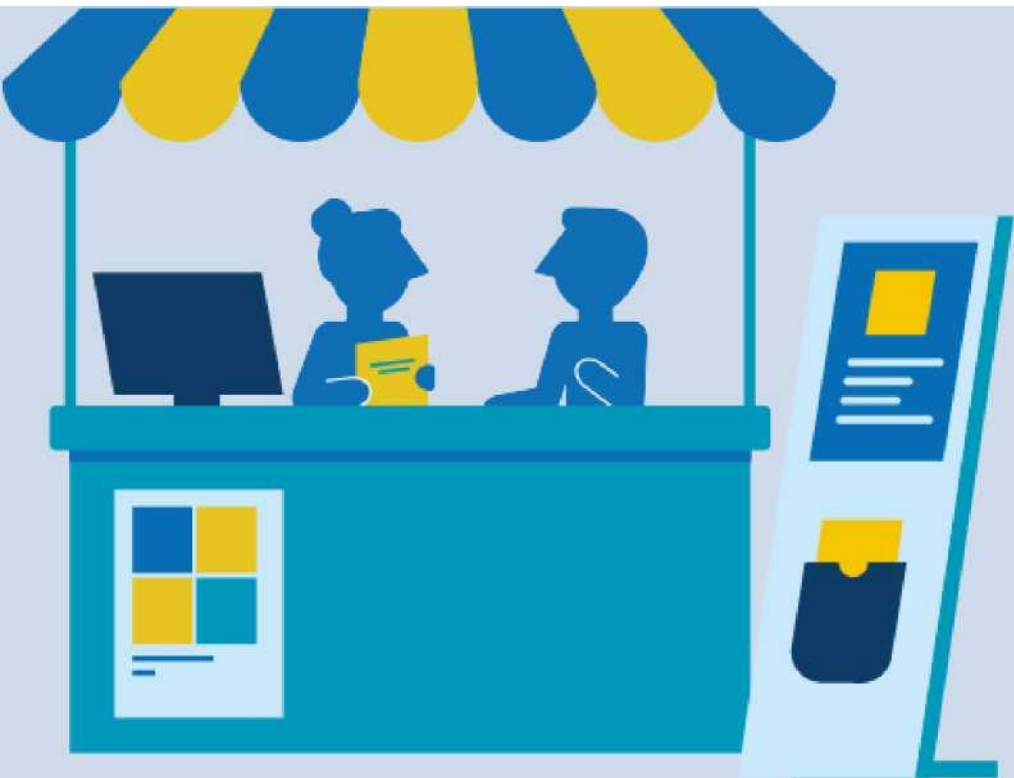
В редакцията на Наредбата, ДВ. бр.102 от 23 декември 2022г. Приложение № 1 е структурирано в три раздела - нередности за нарушения допуснати на етап на **обявяване и документация** за обществена поръчка/процедура за избор с публична покана, нередности за нарушения на етап на **оценяване на предложенията и избор** на изпълнител, нередности за нарушения на етапа на **изпълнение на сключения договор**, но рефлектиращи върху параметрите, при които се оформя конкурентната среда в рамките на процедурата.

С последната редакция от ДВ. бр.59 от 12 юли 2024г. тази структура е премахната съпреки, че видовете нередности са запазили своята последователност.

Нарушения по т. 1 от Приложение № 1 от Наредбата за посочване на нередностите.

Липса на публикуване на обявление за обществена поръчка/публична покана или неоснователно директно възлагане (т.е. Незаконосъобразен избор на процедура на договаряне без предварително обявление, договаряне без предварителна покана за участие, договаряне без публикуване на обявление за поръчка, пряко договаряне).

Нередността в хипотеза на б. „а“ може да бъде осъществена чрез непубликуване на обявлението за обществената поръчка/публичната покана в съответствие с приложимите правила (например публикуване в "Официален вестник" на Европейския съюз (ОВ на ЕС), когато законодателството го изисква) или при директно възлагане, като възлагане в резултат на процедура на договаряне без предварително обявление, договаряне без предварителна покана за участие, договаряне без публикуване на обявление за поръчка, пряко договаряне, без да са налице основанията за избора им.

Съгласно б. „б“ въпреки липсата на изискуемата публичност в ОВ на ЕС относно обявлението за обществена поръчка/в ИСУН относно публичната покана публикуването е направено с други подходящи средства.

Нарушения по т.2 от Приложение №1 към Наредбата за посочване на нередности. Незаконосъобразно разделяне на поръчки за строителство/услуги/ доставки на части.

Незаконсъобразно разделяне на поръчки за строителство/услуги/ доставки на части.

Разделено възлагане на една обществена поръчка с обособени позиции в предмета – 2 варианта

- **1 вариант** – самостоятелно възлагане на обособена позиция при ред, приложим за общата стойност на цялата поръчка;
- **2 вариант** – самостоятелно възлагане на обособени позиции по реда, относим за индивидуалната им стойност + допълнителни предпоставки

Избор на ред за възлагане и вид процедура

Разделено възлагане. **Практика**

В решение по адм.д. №6592/2020 година съдът приема, че **макар и проектирането и авторският надзор да са отделни дейности, които не се извършват едновременно, те са неразривно свързани** в конкретния случай, тъй като извършването на едната дейност е на практика невъзможно без извършването на другата дейност. И двете дейности се извършват от едно и също лице – проектантът. В този смисъл и двете дейности, независимо от обективното им реализиране през по - голям времеви период, тъй като авторският надзор се осъществява по време на извършване на СМР, могат да се приемат като части на един процес, т. е. без значение моментът на сключване на договорите.

В този смисъл е и практиката на ВАС, VII-мо отд.: решение № 308/09.01.2020г., постановено по адм. дело № 3414/2019 г.; решение № 5771/19.05.2020 г., постановено по адм. дело №652/2020 г.; решение № 6483/02.06.2020 г., постановено по адм. дело № 12148/2019 г.; решение № 8873/06.07.2017 г., постановено по адм. дело № 7757/2016 г.

Преценката за необходимостта от едновременното провеждане на обществените поръчки за двете дейности, следва винаги да се прави проверка за всеки случай, при отчитане на конкретните факти и обстоятелства.

Избор на ред за възлагане и вид процедура Разделено възлагане. **Практика**

Решение по адм.д. №2622/2021 година по описа на ВАС:

Съгласно чл. 50, ал. 5 от ЗУСЕФСУ „Бенефициентите не провеждат процедура за избор с публична покана, когато възлагането на поръчка на друго лице би довело до нарушаване на авторски или други права на интелектуална собственост, или на изключителни права, придобити по силата на закон или на административен акт. В този случай бенефициентът предварително уведомява управляващия орган.“

Приложен облекчен ред на възлагане без да са налице предпоставките затова: Изборът на изпълнител е чрез директно договаряне с "А." ЕООД за разработване на инвестиционен проект.

Като обосновка за процедиране по реда на чл. 50, ал. 5 от ЗУСЕФСУ е изтъкнат фактът, че "А." ЕООД е избран за изпълнител понеже е носител на авторските права върху идейния проект и възлагането на услугата по инвестиционно проектиране на друго лице би довело до нарушаване на авторски или други права на интелектуална собственост.

УО е приел, че приложимият ред за възлагане е този по ЗУСЕФСУ и бенефициентът е следвало да проведе избор на изпълнител с публична покана по реда на чл. 50, ал. 1 от ЗУСЕФСУ (респ. ПМС 160/2016 г.), поради липсата на предпоставките за прилагането на чл. 50, ал. 5 от същия закон.

Нередност по т.4 - т.4.1. и т.4.2. от Приложение № 1 от Наредбата . Незаконосъобразни срокове за получаване на оферти или срокове за получаване на заявления за участие.
Липса на удължаване на обявените срокове за получаване на оферти или заявления за участие при съществени изменения в условията по обявената обществена поръчка.

Решение по адм.д. №3901/2021 година по описа на ВАС: Действително, легална дефиниция на "съществени изменения в условията, които налагат промяна в офертите на участниците" законът не дава, но под съществено следва да се разбира такова изменение, което би довело до промяна на основен, главен, важен елемент от условията на процедурата, поради което и офертите на участниците не биха били същите.

Както е посочено по-горе съгласно чл. 6, ал. 3 от ПМС № 4/2024 г. **Публикуваните разяснения не следва да променят предварително обявените с поканата условия.**

В случай на необходимост от промяна на условията процедурата се прекратява и се обявява отново по чл. 9, ал. 1, т. 5 от ПМС № 4/2024 г.

Грешки при подготовката на обявление и документация за обществена поръчка/процедура за избор с публична покана

Непропорционални изисквания;

Изисквания, които не са необходими за изпълнение на поръчката;

Неясни изисквания;

Липса на публичност/прозрачност;

Недостатъчно определяне на предмета на поръчката/незаконосъобразен предмет;

Незаконосъобразна методика за оценка на офертите;

Незаконосъобразна техническа спецификация;

Нарушения, свързани със срока за получаване на оферти.

Нередност по т.10 - т.11. от Приложение № 1 от Наредбата

Хипотезата на т.10 от Приложение №1 към НПН изисква използване на **основания за отстраняване, критерии за подбор, възлагане, или условия за изпълнение на поръчката, или технически спецификации**, които са дискриминационни на базата на необосновани национални, регионални или местни изисквания. Различният процентен показател корекция е в зависимост от степента на засягане на конкуренцията с оглед на осигуряването на минимално ниво на конкуренция.

Хипотезата на т.11 от Приложение №1 км НПЗ изисква използване на **основания за отстраняване, критерии за подбор, критерии за възлагане, или условия за изпълнение на поръчката, или технически спецификации**, които не са дискриминационни по смисъла на т. 10 от настоящото приложение, но ограничават достъпа на кандидатите или участниците. Разграничени са четири самостоятелни състава по букви, в рамките на които се предвижда различен процентен показател корекция.

Критерии за подбор и документи за доказването им.

Практика. Опит

Решение по адм.д. №943/2020 година по описа на ВАС: поставено изискване за опит чрез изпълнен строителен обект, приет с Акт обр.16 - Наредба № 3/31.07.2003 г. определя акт обр. 15 като документа, с който се предава строежът и строителната документация от строителя на възложителя, със съставянето и подписването на който по дефиниция в отношенията им се установява качеството на изпълнената работа и изпълнителят приключва изпълнението на договора за строителство.

Решение по адм.д.№13693/2019 година по описа на ВАС: -под сходен обем дейности законът не визиращ стойността на поръчката. Цената на една поръчка е функция от много и различни фактори, но тя сама по себе си не доказва нито обема на поръчката, нито нейната сложност, които имат отношение към потенциала на изпълнителя.

Критерии за подбор и документи за доказването им. Практика.

Ограничително условие относно екипа за изпълнение на договора

В обществена поръчка за строителство на обект от пета категория строителство е поставено условие участниците да осигурят екип от проектантите с пълна проектантска правоспособност.

Съгласно чл. 7, ал. 3 от Закона за камарите на инженерите и архитектите в инвестиционното проектиране **проектантите с ограничена проектантска правоспособност, вписани в регистъра на съответната камара, в съответствие с придобитата професионална квалификация, могат да изготвят проекти за строежи от пета и шеста категория строежи.**

Следователно изискването проектантите да притежават пълна проектантска правоспособност е прекомерно и непропорционално на предмета на договора и поради това неоснователно ограничава участието на лица в процедурата. С оглед на горното, изискването за придобитата пълна проектантска правоспособност противоречи на чл. 7, ал. 3 от Закона за камарите на архитектите и инженерите в проектирането. Изискването възпрепятства възможността за участие на икономически оператори, които разполагат с необходимите експерти с ограничена проектантска правоспособност.

Критерии за подбор и документи за доказването им. Други ограничителни изисквания

Изискванията към чуждестранните лица – експерти да имат **призната професионална квалификация по реда на Закона за признаване на професионални квалификации още при подаване на офертите**. Такова е например изискването участниците да разполагат с ръководител на екипа и двама ключови експерти с призната професионална квалификация по геодезия по реда на Закона за признаване на професионалните квалификации (ЗППК), в случай че са граждани на държава - членка на ЕС, на друга държава - страна по Споразумението за ЕИП, или на Конфедерация Швейцария.

Сходен случай е изискването в поръчка за проектиране, съгласно което участникът следва да осигури екип от проектанتي за определени части от инвестиционния проект, които към момента на подаване на офертата да притежават пълна проектантска правоспособност по Закона за Камарите на архитектите и инженерите в инвестиционното проектиране, **без да предоставена възможност за включване в екипа на чуждестранни експерти, които разполагат с правоспособност съгласно законодателството на държавата, в която са установени.**

Критерии за подбор и документи за доказването им. Други ограничителни изисквания

РЕШЕНИЕ № 5508 ОТ 05.05.2021 Г. ПО АДМ. Д. № 2306/2021 Г., VII ОТД. НА ВАС

В настоящия случай бенефициерът е поставил изискване кандидатите да разполагат с персонал от минимум **трима сервизни специалисти с висше инженерно образование, притежаващи сертификат за поддръжка от производителя и минимум 5 години трудов стаж.**

Съдът е извършил правилна преценка, че **изискването за висше инженерно образование за горната позиция не е нормативно предвидено, поради което е ограничително. Ограничително е и изискването за сертификация на експертите именно от производителя на техниката, тъй като квалификацията в областите на поддръжка и сервизно обслужване може да бъде придобита и при други икономически оператори, включително оторизирани такива от производителя. Възможността на кандидатите да осигурят квалифицирани експерти може да се докаже с преминато обучение не само при производителя. Поставеното изискване за трудов стаж също е ограничително, доколкото професионалната компетентност на експертите съгласно дефиницията на § 2, т. 41 от ДР на ЗОП е наличието на знания, получени чрез образование или допълнителна квалификация и умения, усвоени в процеса на упражняване на определена длъжност или позиция в изпълнение на трудови, служебни или граждански правоотношения. Определяйки вида на опита на експертите като такъв, придобит само въз основа на трудови правоотношения, възложителят е ограничил необосновано участието на други кандидати, които биха могли да използват за изпълнение на поръчката експерти, придобили опит въз основа на друг вид правоотношения, различни от уредените в Кодекса на труда. Ограничителният ефект на горните изисквания се засилва при кумулацията им, която изрично е предвидена от бенефициера. По горните съображения съдът е обосновал правилен извод за допуснато нарушение на чл. 51, ал. 4, вр. чл. 50, ал. 1 ЗУСЕСИФ и чл. 3, ал. 14 ПМС № 160/2016 г.**

Критерии за подбор и документи за доказването им. Други ограничителни изисквания

РЕШЕНИЕ № 7753 ОТ 12.07.2023 Г. ПО АДМ. Д. № 4338/2023 Г., VII ОТД. НА ВАС

По делото не е спорно, че в публичната покана и в документацията на обществената поръчка, възложителят е поставил изискване, ключовият експерт "Счетоводител", да притежава образователно - квалификационна степен "магистър", област "Социални, стопански или правни науки" (или еквивалент). Първоинстанционният съд е приел за правилен извода на органа, че така поставеното изискване е завишено и не съответства на предмета и дейностите на поръчката и представлява нарушение на чл. 51, ал. 4 и чл. 54 ЗУСЕФСУ, във вр. с чл. 3, ал. 14 ПМС № 160/2016.

Съгласно чл. 3, ал. 14 ПМС № 160/2016 г. критериите за подбор следва да са само тези, които са необходими за установяване на възможността за изпълнение на поръчката като са съобразени с нейния предмет, стойност, обем и сложност. С оглед на така съществуващите нормативни изисквания оперативната самостоятелност на възложителя досежно критериите за подбор е ограничена до спазването на тези законови изисквания.

Възложителят може да постави в критериите за подбор, свързани с техническите и професионалните способности на икономическите оператори, изисквания, които са по-стриктни от минималните изисквания, поставени от националната правна уредба, стига такива изисквания да са необходими, за да се гарантира, че кандидатът или оферентът има техническите и професионалните способности да изпълни възлаганата поръчка, да са свързани с предмета на поръчката и да са пропорционални на този предмет. Безспорно поставеното изискване към посочения ключов експерт не е нормативно установено... **Правилни са изводите и на съда и на административния орган, че поръчката би могла да се изпълни качествено, дори и от експерти от някоя от изброените специалности, които притежават ОКС "бакалавър".** От друга страна, предметът на процесната обществена поръчка не разкрива никакви специфики, които да обосновават поставянето на това изискване.

Критерии за подбор и документи за доказването им. Други ограничителни изисквания

По отношение на първото, обективизирано в административния акт нарушение - "незаконосъобразни критерии за подбор" - възложителят е поставил изисквания Кандидатът да е изпълнил през последните 3 (три) години от датата на подаване на офертата в зависимост от датата на която кандидатът е учреден или започнал дейността си, поне три услуги, еднакви или сходни с предмета на поръчката и да е коректен доставчик, което се доказва с референции, препоръки и/или писма от трима възложители...

Съгласно чл. 3, ал. 13, т. 1 от ПМС № 160/2016 г. - в случай че в публичната покана са включени изисквания за технически възможности и/или квалификация на кандидатите, бенефициентът може в зависимост от характера, количеството и обекта на процедурата да изиска от тях да представят един или няколко от следните документи: 1. списък на изпълнените доставки или услуги, които са еднакви или сходни с предмета на поръчката, най-много за последните 3 години от датата на подаване на офертата в зависимост от датата, на която кандидатът е учреден или е започнал дейността си, включително стойностите, датите и получателите, придружен от препоръки за добро изпълнение. Сочената разпоредба е императивна и поставеното с нея изискване за представяне на списък на изпълнените доставки или услуги придружен от препоръки за добро изпълнение, следва да бъде изпълнено от участниците в цялост. Възложителят няма право да избере между списъка и препоръките, а следва да изиска от участниците представянето и на двата взаимосвързани документа, доказващи притежавания от участника опит.

В настоящия случай възложителя е трябвало да изиска списък, придружен с препоръки за добро изпълнение, а не брой изпълнени договори.

В случая органът се е позовал на разпоредба на чл. 51, ал. 4 от ЗУСЕФСУ, която въвежда забраната за включване на условия, които необосновано препятстват участието на лица в процедурата. За да е налице нарушение на чл. 51, ал. 4 от ЗУСЕФСУ във вр. с чл. 3, ал. 14 от ПМС № 160/01.07.2016 г. е необходимо изискването да не е съобразено със стойността и предмета на поръчката, както и с обема и дейностите.

Други ограничителни изисквания

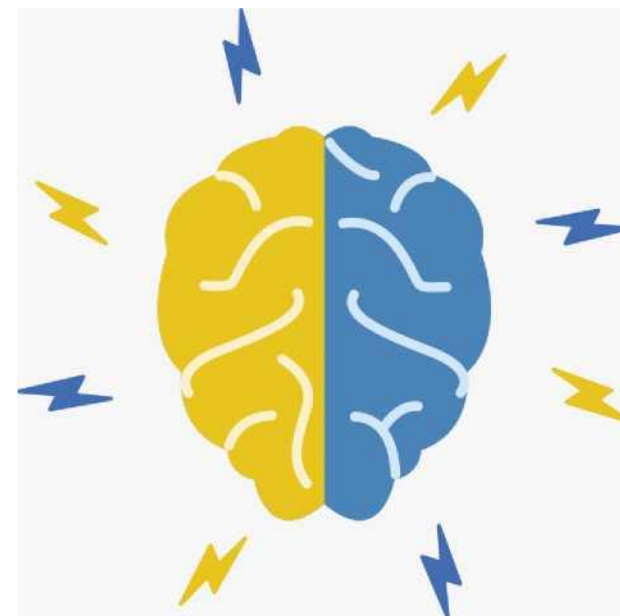
При проверка на избор с публична покана по ПМС № 160/2016 г. за доставка за закупуване на ново технологично оборудване е установено, че кандидатът следва да докаже наличието на собствени или наети поне 2 сервизни бази в България.

Изискването се доказва с документ, доказващ наличие на сервизна база. **Изискването за местоположението на сервизните бази - територията на България към момента на подаване на офертата има разубеждаващ ефект.** Тъй като участниците нямат сигурност, че ще бъдат избрани за изпълнители, за тях не е налице икономически интерес да осигурят изискуемите минимум два броя обекти, само за да участват в процедурата.

С поставеното условие се ограничава възможността за участие на икономически оператори, които имат опита и възможностите да изпълнят доставката и сервизирането на техниката, но не разполагат със сервизна база на територията на страната при подаване на офертата. Възложителят е заложил необосновано изискване на национален/регионален признак.

Грешки при оценяване на офертите

- Изпълнителят не отговаря на изискванията на възложителя;
- Неоснователно отстраняване на участник;
- Незаконосъобразно прилагане на методика за оценка;
- Недостатъчна одитна следа;
- Изменение на офертата при оценката или подписването на договора

Критерии за възлагане – чл. 70 от ЗОП

Практика

Решение по адм.д. №3897/2020 година по описа на ВАС;
решение по адм.д. № 519/2020 година по описа на ВАС;
решение по адм.д. №733/2020 година по описа на ВАС;
решение по адм.д. № 4035/2020 година по описа на ВАС;
решение по адм.д. № 2541/2020 година по описа на ВАС

При преценка дали заложените показатели за оценка целят да оценят способността на потенциалните изпълнители за качествено изпълнение на предмета на поръчката, трябва да се направи прецизен анализ на предмета на поръчката и техническата спецификация.

Критерии за възлагане – чл. 70 от ЗОП

Практика

РЕШЕНИЕ № 12922 ОТ 16.12.2021 Г. ПО АДМ. Д. № 7808/2021 Г., VII ОТД. НА ВАС

Обществената поръчка се възлага въз основа на "икономически най-изгодната оферта". "Икономически най-изгодната оферта" се определя по критерий "оптимално съотношение качество/цена". Методиката за комплексна оценка предвижда класирането да се извършва въз основа на два показателя: 1. Предложение за изпълнение (ПИ), който оценява организацията за изпълнение на поръчката и е с максимална стойност 70 точки; 2. Предложена цена (ПЦ), който оценява предложената цена за изпълнение на поръчката и е с максимална стойност 30 точки.

Оценка по показател ПИ се формира като сбор от оценките по четири подпоказателя.

Подпоказател ПИ1 - "Изпълнение на задачите" е с тежест 20 точки, като изискването за тяхното получаване е в техническото си предложение участникът да е направил описание на задачите в логическа последователност съобразно с предмета на процедурата. Да са определени стъпките за изпълнение на всяка една от задачите. Стъпките да показват логическа последователност и взаимовръзка със задачите. Предложеното описание за изпълнение на задачите и стъпките да отчита спецификите на процедурата и конкретните цел и резултати.

Подпоказател ПИ2 - "Организация на екип" е с тежест 20 точки, като изискването за тяхното получаване е в техническото си предложение участникът да е направил разпределение на отговорностите и задачите на всички експерти в съответствие с предмета и целите на процедурата. Както и да е определил ролята на всеки един от експертите спрямо задачите по процедурата.

Подпоказател ПИ3 - "Комуникация" е с тежест 15 точки, като изискването за тяхното получаване е в техническото си предложение участникът да е описал начините на комуникация както в екипа на изпълнителя, така и с екипа за управление на възложителя. Участникът да е предложил начин на комуникация и взаимодействие със заинтересовани страни, определени съобразно с предмета на процедурата.

Подпоказател ПИ4 - "Координация на екипа" е с тежест 15 точки, като изискването за тяхното получаване е в техническото си предложение участникът да е предложил конкретни мерки за координация и вътрешен контрол на екипа. Както и да е представена йерархична взаимовръзка между отделните експерти, съобразена с тяхната компетентност и квалификация.

Извод: Подпоказателите по показател ПИ, както правилно е приел първоинстанционният съд, не съдържат точни указания за оценяване и не са свързани с предмета на процедурата, който безспорно е "Организиране и провеждане на обществени обсъждания". Същите не гарантират запознаване на участниците с параметрите на оценяване, в рамките на които да предложат оферта, целяща най-добро класиране. Чл. 3, ал. 5, изр. 3 ПМС № 160/2016 въвежда забрана за допускането на неограничена свобода на избор, като критериите за възлагане трябва да гарантират реална конкуренция. Така въведените от възложителя подпоказатели създават неяснота по отношение критериите за поставяне на оценка и предполагат наличие на субективизъм при оценяването.

Нарушение по т. 14 от Наредбата за посочване на нередностите. **Критериите за подбор или техническите спецификации са променени след отварянето на офертите или са приложени неправилно.**

Решение по адм.д. №3578/2021 година по описа на ВАС

Според НО офертата на отстранения участник напълно кореспондира с изискванията на възложителя, като от изричната референция към брошурата е очевидно, че работната станция разполага с "монитор с плосък панел 19" /48 см/, а от Декларацията за съответствие е посочено "цветен монитор с резолюция 1280x1024 и диагонал 19". Според НО не е налице отклонение от условията на възложителя, който е заложил диагонал на цветния монитор минимум 19 - участникът е предложил диагонал на цветния монитор минимум 19, а от декларацията на производителя е видно, че диагоналът е 19.

Прието е, че нарушението представлява нередност по т. 14 от Приложение № 1 към чл. 2, ал. 1 от Наредбата за посочване на нередности.

Други решения:

Решение по адм.д. № 6585/2020 година по описа на ВАС;

Решение по адм.д. № 7902/2020 година по описа на ВАС;

Решение по адм. д. № 9374/2020 година по описа на ВАС; адм. д. № 8862/2020 г., адм. д. № 10402/2020 г

Избор на изпълнител, който не отговаря на изискванията на възложителя:

В условията на поръчката е поставено изискване всеки участник да посочи в работната програма и календарния график нормите на труд в строителството, въз основа на които е изчислил индивидуалната продължителност на отделните дейности. Предложените от него ресурси и индивидуалните крайни срокове (определени въз основа на използваните стандарти за изчисляване на труда) трябва да оправдаят общото „време за изпълнение“ предложено от участника. В случай че не е изпълнил това изискване за определяне на трудови и калкулационни норми и средства и за тяхното съответствие с графика за изпълнение, участникът се отстранява.

В Техническото предложение на участника, избран за изпълнител, горесцитираната информация не е била представена. Предвид това, представеното от него техническо предложение не отговаря на изискванията на възложителя.

В протоколите от заседанията на комисията не се съдържат данни да са събирани допълнителни доказателства за съответствие на работната програма и календарния график с изискванията на възложителя относно съдържанието на офертата. Няма информация как комисията е проверила дали посочените в графика ресурси (труд и техника) оправдават индивидуалната и общата продължителност на дейностите, предложени от участника и дали са съобразени с необходимия срок за изпълнение на поръчката, като се има предвид, че в офертата на участника липсва изрично посочване на прогнозни норми за строителство.

Нарушение по т. 23 от Приложение 1 от Наредбата. Съединени преюдициални дела C-441/22 и C-443/22

Решение на Съда (десети състав) от 7 декември 2023 г. - Диспозитив

1. Член 72, параграф 1, буква д) и параграф 4 от Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО, изменена с Делегиран регламент (ЕС) 2017/2365 на Комисията от 18 декември 2017 г., трябва да се тълкува в смисъл, **че за да се квалифицира изменение на договор за обществена поръчка като „съществено“ по смисъла на тази разпоредба, не е необходимо страните по договора да са подписали писмено споразумение с предмет посоченото изменение, тъй като съгласуване на волята в посока на въпросното изменение може да се установи по-специално и от други писмени доказателства, произхождащи от тези страни.**

2. Член 72, параграф 1, буква в), точка i) от Директива 2014/24, изменена с Делегиран регламент (ЕС) 2017/2365, трябва да се тълкува в смисъл, че дължимата грижа, която възлагащият орган трябва да положи, за да може да се позове на тази разпоредба, изисква по-специално при подготовката на съответната обществена поръчка той да е взел предвид рисковете от превишаване на срока за изпълнение на тази поръчка, породени от предвидими причини за спиране на изпълнението, като обичайните метеорологични условия, както и нормативните забрани за извършване на строителство, които са предварително публикувани и приложими за период, включен в срока за изпълнение на посочената поръчка, като такива метеорологични условия и нормативни забрани, когато не са предвидени в документацията, уреждаща процедурата за възлагане на обществена поръчка, не могат да бъдат основание за изпълнението на строителството извън срока, определен в посочената документация, както и в първоначалния договор за обществена поръчка.

Незаконосъобразно изменение на договора за обществена поръчка

Съгласно сключения договор за обществена поръчка, избраният изпълнител се задължава да поддържа гаранция за изпълнение в размер 5 % от стойността на договора за срок не по-кратък от 30 дни от изтичане на срока за изпълнение на договора. По време на изпълнението на договора има три спирания на строителството.

При направената проверка е установено, че срокът на гаранцията за добро изпълнение не е бил увеличен пропорционално на увеличението на стойността на договора, направено с допълнителното споразумение от 08.10.2021г., към която дата всъщност срокът на гаранцията вече е бил изтекъл.

Изискванията за представяне на гаранция за изпълнение и условията по нея са определящи за интереса на икономическите оператори да участват в процедурата. Задължението за поддържане на гаранцията за целия период на изпълнение, включително при удължаване на срока за изпълнение на договора/увеличаване на неговата стойност, е свързано с допълнителни разходи и ангажименти от страна на избрания изпълнител.

Налице е съществена промяна в изискванията за възлагане на поръчката, тъй като ако новото условие за отпадане на задължението за поддържане на гаранцията за изпълнение за срока на изпълнение на договора и в предвидения в него размер е било част от първоначално обявените условия, същите биха привлекли допълнителни участници или биха довели до приемането на оферти, различни от първоначално приетите. Неизпълнение на това задължение води до ползи за изпълнителя, тъй като последният не е направил допълнителни разходи по предоставянето нова, съответно е довело до промяна на икономическият баланс на договора в полза на избрания изпълнител.

Незаконосъобразно изменение на договора за обществена поръчка

Нарушения във връзка със срока за изпълнение на строителните работи:

Срокът за изпълнение на СМР е 40 дни от влизане в сила на разрешението за строеж и до въвеждане на строежа в експлоатация. Строителството е спирано три пъти за общо над 300 дни. Общият срок за реално изпълнение на строителните дейности е 42 дни.

Второто спиране е било за над 100 дни. Причината за спирането е забавена доставка. Представена е кореспонденция с двама потенциални доставчици, в която се твърди липсата на наличност и забавяне на доставката от заявените продукти, включително поради Covid-19.

Срокът за изпълнение на строително-монтажните работи, включващ и доставката, е подлежал на оценка. Участниците, включително и избраният изпълнител, са били запознати с характеристиката на обекта, с необходимост от доставка на материалите в условията на пандемия от Covid-19, като същото е следвало да бъде взето предвид при формиране на предложените срокове за изпълнение. Изпълнителят е предложил срок от 40 дни, включващ и доставката на необходимите за изпълнение на строителството материали. В офертата си участникът е посочил, че е установил контакти с доставчици и че ще сключи договор с тях след подписване на договора с възложителя, както и че организацията на работа с тях ще осигури редовност на доставките на строителни продукти по начин, който гарантира навременното, качествено и ефективно изпълнение на строителни работи.

Заявките за доставка са направени около 7 месеца след започване на строителството. Същото обосновава извод, че изпълнителят не е предприел необходимите действия за осигуряване на доставките на материали, с цел завършване на строителните дейности в предложения срок.

Незаконосъобразно изменение на договора за обществена поръчка

В редакцията на Наредбата до 12.07.2024 г. т. 23 от Приложение № 1 към чл. 2, ал. 1 не се прилага по отношение на договори, сключени по процедури по ПМС № 160 от 2016 г., но с последното изменение на Наредбата от 12.07.2024 г. т. 23 се прилага и по отношение на ПМС № 160 от 2016 г и ПМС № 4 от 2024 г. като изрично са допълнени състави на нарушения по двете постановления.

Нарушение на принципа за добро финансово управление:

Сключен е договор за обществена поръчка за изпълнение на следните дейности, свързани с подготовка на събитието - семинар и съгласуването му с партньорите по проекта, изготвяне на програмата на събитието и съгласуването му с партньорите по проекта; програмата на събитието и на покани към участниците; провеждане на семинара: осигуряване на подходяща зала, кетъринг за участниците, осигуряване на превод на събитието от: английски-български и български-английски; изготвяне на Мониторингова система за самооценка на проекта – инструмент за мониторинг, доклади за самооценка и др.

В договора не е посочена информация за цена на отделните компоненти от организацията на семинара (координация, подготовка на програмата, зала, кетъринг, превод) и за брой участници, за които ще се организира семинара.

Следствие на настъпилата епидемична обстановка на COVID-19, възложителят е дал указания на изпълнителя да премине към организиране на онлайн семинар, без присъствието на партньорски организации (изменение са дейностите, редуциран е броя на участниците, предвиден е наем на по-малка зала, отпаднала е дейността по осигуряване на кетъринг).

Съгласно представения доклад от проведения семинар и на допълнително представените разяснения от страна на бенефициера, изпълнителят на договора за услуга е извършил следните дейности:

- 1/ Изготвен е плакат/банер на събитието, който да служи като официална покана, която да бъде публикувана, предвид характера на онлайн събитието, и официална програма с линк за включване в събитието;
- 2/ Осигурена подходяща зала за участниците;

Нарушение на принципа за добро финансово управление:

3/ По време на събитието е осигурен превод на двата езика; 4/ Осигурено е техническото провеждане на семинар чрез zoom-платформата.

В резултат на извършена проверка е установено, че семинарът е проведен онлайн (през zoom-платформата) на, като:

1/ на семинара са присъствали физически шестима участници, за които е бил осигурен кетъринг (модераторите на семинара и представители на партньора);

2/ осигурената зала за събитието е собственост на бенефициера.

Видно от гореизложеното, договорът е бил изпълнен частично (по-малко от 50 % от първоначално предвидените дейности), но въпреки това на изпълнителя е изплатено възнаграждение в пълен размер.

Неизпълнението на договора има отрицателен ефект върху законосъобразното разходване на средствата от бюджета на Съюза. Разходвани са средства от одобрения бюджет на проекта без да е налице основание за това, т.е. без да са изпълнени дейностите, за които са били предвидени и одобрени. Налице е нарушение на параграф 1 от чл. 33 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046, съгласно който бюджетните кредити се използват в съответствие с принципа на добро финансово управление, в частност принципите на икономичност, ефикасност и ефективност.

Конфликт на интереси

Конфликт на интереси съществува, когато безпристрастното и обективно упражняване на функциите на финансов участник или друго лице, посочено в параграф 1 на чл. 61, е опорочено по причини, свързани със семейния и емоционалния живот, политическа или национална принадлежност, икономически интерес или всякакъв друг пряк или косвен личен интерес – чл. 61, т. 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

Трябва да предприемем подходящи мерки за избягване, идентифициране и отстраняване на конфликти на интереси.

Ако икономическите оператори участват в първата фаза (предварителни пазарни консултации), трябва да се предприемат всички мерки за предотвратяване на случаи на конфликт на интереси и неравноправно третиране.

Конфликт на интереси

„Ситуации, които обективно могат да бъдат възприети като конфликт на интереси“

Всяка дейност или интерес, която (който) би могла (могъл) да попречи на безпристрастното и обективно упражняване на функциите на финансов участник или на друго лице и по този начин да окаже влияние върху общественото доверие в доброто финансово управление на бюджета на ЕС, представлява ситуация, която може да бъде възприета като конфликт на интереси.

Конфликт на интереси

В член 61 от ФР не е определен точен количествен праг за интересите, които биха могли да създадат конфликт на интереси, нито изглежда възможно да се установи такъв. Дял от 10 % в дадено дружество може да не изглежда голям, но той (или дори и по-малък процентен дял) все пак може да е най-голямото участие на едно лице в съответното дружество, може да бъде придружен от правото на вето върху важни решения на дружеството или да представлява значителен актив предвид размера на дружеството. В такива ситуации ще е необходимо задълбочено проучване на всеки случай.

ВЪЗМОЖНИ МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА КОНФЛИКТИ НА ИНТЕРЕСИ

Може да бъдат разгледани следните показатели за риск:

- ☐ липса на декларация за конфликт на интереси, когато е задължителна или поискана;
- ☐ служител на възлагащия орган, непосредствено преди да се присъедини към него, е работил за дружество, което може да наддава в търг, който служителят трябва да изготви;
- ☐ член на най-близкото семейство на служител на възлагащия орган работи за дружество, което може да наддава в търг;
- ☐ изменение на условията на договора, подписан между бенефициера и изпълнителя;
- ☐ лошото изпълнение на договора не води до прилагане на санкции или до изключване на изпълнителя/доставчика на услуги от възлагане на други договори.

Конфликт на интереси.

Свързаност между дружеството, изготвило проектното предложение и лицето, изпълнител по ОП

Решение № 5084 от 24.04.2024 г. по адм. д. № 731/2024 г., VII отд. на ВАС

„Свързаността между дружество, подготвило проекта на Община ..., с лицето, избрано да изпълнител по проведената процедура, е обективно обстоятелство, което създава съмнения в безпристрастния избор на изпълнител на услугата. Подобна свързаност чрез управители/собственици на дружества безспорно би могла да доведе до несправедливо предимство за изпълнителя. Предвид изложеното **лицето, свързано с дружество, участвало в подготовката на проекта, по правило трябва да бъде изключено при възлагане на договори в процедурата**, на което е възложена обществената поръчка“

Други решения на ВАС: Решение № 8317 от 04.07.2024 г. по адм. д. № 2941/2024 г., VII отд. на ВАС; Решение № 7006 от 07.06.2024 г. по адм. д. № 1763/2024 г., VII отд. на ВАС; Решение № 10831 от 14.10.2024 г. по адм. д. № 5691/2024 Г., VII отд. на ВАС, Решение № 8317 ОТ 04.07.2024 г. по адм. д. № 2941/2024 г., VII отд. на ВАС (идентичност между юридическото лице, изготвило проектното предложение и изпълнител по договор за възлагане на дейности по проекта)

Конфликт на интереси.

Свързаност между дружеството, изготвило проектното предложение и лицето, изпълнител по ОП чрез експерти

Решение № 12864 от 27.11.2024 г. по адм. д. № 3471/2024 Г., VII отд. на ВАС

„Сдружение „...“ е сключило договор за изпълнение на услуга с Е. К. с предмет предоставяне на консултантски услуги за изготвяне на тръжна документация за открита процедура в рамките на проект... УО е извършил проверка на процедурата по регистриран сигнал за нередност.

Установил е от предоставената автобиография на Е. К., подготвила тръжната документация на проведената процедура, че същата е координатор и част от персонала на избрания изпълнител Сдружение „...“ от месец март 2004 г. и към момента....

Самият факт на установена свързаност между лица, участвали в подготовката на тръжната документация на сдружението и тези, изпълняващи услугата по проекта, поражда основателни съмнения относно потенциално неправомерно влияние.

Конфликт на интереси.

Свързаност между бенефициер и изпълнител по договор чрез експерти и търговско дружество

Решение № 8168 от 02.07.2024 г. по адм. д. № 11757/2023 г., VII отд. на ВАС

„...установеното съдружие между председателя на сдружението-бенефициер - К. А. и един от преподавателите в екипа на изпълнителя Сдружение „...“ - Е. Д..

В случая, от събраните по делото доказателства безспорно се установява съдружието между лицата, доколкото този факт е вписан в ТРРЮЛНЦ. Установено е и че Е. Д. е управител на същото дружество.

Връзката между лицата е обусловена и от участието им в друго търговско дружество – „...“ АД. Установено е, че Е. Д. е била член на управителния съвет на дружеството и негов представляващ, а К. А., в качеството му на управител на дружеството „...“ ЕООД, е участвал в Надзорния съвет на акционерното дружество. Независимо, че към датата на провеждане на опростената процедура последните обстоятелства вече не са налице, не може да бъде отречено наличието на дългогодишна свързаност между председателя на Сдружение „...“ и члена на екипа на изпълнителя Сдружение „...“ Е. Д., обусловена от общи икономически интереси...

Конфликт на интереси.

Свързаност между бенефициер – работодател и изпълнител по трудов договор

Решение № 12753 от 25.11.2024 г. по адм. д. № 6827/2024 г., VII отд. на ВАС

„...от събраните по делото доказателства се установява наличната родствена връзка по права линия между, която е представляващ бенефициера ... към датата на сключване на разглеждания трудов договор, и ... - назначен като координатор по проекта, който е син на... С оглед горното, както обосновано е приел и РУО, това фактически установяване е достатъчно да обоснове наличие на нарушение на чл. 61 от Регламент (ЕС) 2018/1046, тъй като **безпристрастното и обективно упражняване на функциите на управляващ сдружението - получател на безвъзмездна финансова помощ във връзка с подписания договор за субсидия, от страна на представляващата го ..., е опорочено именно от наличната родствена връзка с назначения от нея като координатор по проекта ... - неин син .**“

Конфликт на интереси.

Свързаност между бенефициер – възложител и изпълнител по договор за услуга

Решение № 13338 от 09.12.2024 г. по адм. д. № 7722/2024 г., VII отд. на ВАС

„...безпристрастното упражняване на функциите на управляващ сдружението - получател на безвъзмездна финансова помощ във връзка с подписания договор за субсидия, от страна на представляващата го ..., е опорочено именно поради **взаимоотношенията на съдружие**, които същата е имала с управителя на ... Този извод не се повлиява от липсата на формална свързаност между двете лица по смисъла на § 1, ал. 1, т. 4 от ДР на ТЗ, както неправилно е приел първоинстанционният съд, доколкото за извода, че е налице ситуация, която обективно може да бъде възприета като конфликт на интереси, не е необходимо тази формална свързаност да е факт. **В случая действията по прехвърляне на притежаваните от ... дружествени дялове в капитала на ... са предприети два месеца преди възлагането изпълнението на услугата на това дружество, при това при вече действащ договор за субсидия и договор за предоставяне на национално съфинансиране.**

Конфликт на интереси.

Свързаност между бенефициер – възложител и изпълнител по договор за услуга

Решение № 389 от 15.01.2025 г. по адм. д. № 7032/2024 Г., VII отд. на ВАС

„...Безспорно е обстоятелството, че Р. Й. е член на УС на Сдружението, с която жалбоподателят, партньор по проекта, в качеството на възложител е сключил договор, т.е. налице са данни за свързаност. Същата е участвала във вземането на решението от 28.07.2022 г., като **по делото не се установява безспорно, че тя е гласувала "въздържал се"**... Бенефициерът е сключил договор за изпълнение на дейност по проекта с член на Управителния съвет и изпълнителния директор, в условията на пряко възлагане, при липса на конкуренция. Правилно е прието, че е **налице конфликт на интереси, предвид факта, че изпълнителят заема ръководна позиция в структурата на възлагащия орган - член е на Управителния съвет**, като е и Изпълнителен директор, че е налице пряк личен и икономически интерес, тъй като се създава облага от материален характер за физическото лице Р. Й. - член на Управителния съвет и Изпълнителен директор на бенефициера.“

Други съдебни решения: Решение № 10906 от 09.11.2023 г. по адм. д. № 5527/2023 г., VII отд. на ВАС

„Със самото сключване на договори с „..." ООД, управител на което е член и на УС на бенефициера (...), съпруг на другия съдружник в дружеството - изпълнител, ..., е налице опорочаване на безпристрастното и обективно упражняване на функциите на бенефициера по повод получените средства от ЕСИФ, поради причини свързани със семейния живот и икономически интерес“.

Благодаря Ви!